

รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์
ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต ๑

นางสาวชบา พันธุ์ศักดิ์ และคณะ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย
จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
ในโครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมแลกเปลี่ยน สพฐ. ปีงบประมาณ ๒๕๖๑

คำนำ

รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เป็นผลมาจากการตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนากำกับติดตามการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการปฏิบัติหน้าที่กระตุ้น ส่งเสริม และสนับสนุน พัฒนาครูและบุคลากรให้สามารถจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้สอดคล้องตามหลักการจัดการประสบการณ์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ประกอบด้วยหลักการ เป้าหมาย และองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การปฏิบัติการนิเทศ 3) การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการจัดประสบการณ์ 4) การประเมินผลการนิเทศ และ 5) การรายงานผลการนิเทศ

คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต ๑ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนระดับปฐมวัย ที่ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมให้ข้อมูล ทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และหวังว่ารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

ชบา พันธุ์ศักดิ์ และคณะ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
หลักการ	1
เป้าหมาย	1
องค์ประกอบ	3
การวางแผนการนิเทศ	3
การปฏิบัติการณ์นิเทศ	3
การวิเคราะห์การจัดประสบการณ์	4
การประเมินผลการนิเทศ	5
การรายงานผลการนิเทศ	5

รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์
ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้ให้การนิเทศหรือผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ เพื่อที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาและการจัดการเรียน การสอนของครูเพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิผลในการเรียนของนักเรียน ซึ่งเป็นความพยายามทุกวิถีทาง ของผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาที่จะช่วยแนะนำให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ปรับปรุงการ สอน ซึ่งหลักการสำคัญของการนิเทศศึกษายังคงเน้นอยู่ที่การให้ความช่วยเหลือโดยตรงแก่ครู ชี้แนะ แนะนำและให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมของครูในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้ บรรลุผลตามจุดหมายที่วางไว้ พัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้นและเป็นการร่วมมือระหว่างผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อ 2 การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพในรูปแบบ ที่หลากหลาย อันจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของตัวนักเรียน ซึ่งเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษา ดังที่นายแพทย์ ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวตอนหนึ่ง ในการเปิดประชุมพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ศึกษาธิการก์ รุ่นที่ 9 – 13 ปี 2561 (เดลินิวส์, 19 สิงหาคม 2561 : ออนไลน์) ว่า “ศึกษานิเทศก์ เป็นกลุ่มหลักสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา โดยต้องปราศจากการเมือง พร้อมช่วยส่วนกลางนำนโยบายสู่การปฏิบัติในพื้นที่ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม เพราะในสมัยอดีต 100 กว่าปีมาแล้ว ระบบการจัดการศึกษาจะอยู่ที่โรงเรียน ครู และผู้บริหารเป็นผู้ขับเคลื่อน แต่ปัจจุบันเรามีศึกษานิเทศก์เกิดขึ้นแล้วจึงต้องไขกลุ่มงานศึกษานิเทศก์เหล่านี้ให้เป็นตัวสนับสนุน และเชื่อมโยงระหว่างฝ่ายบริหารระดับนโยบายกับครูผู้สอน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติงาน มากขึ้น เพื่อที่ครูจะได้ใช้เวลาจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่”

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ได้ตระหนักถึงความสำคัญ ของกำหนดนโยบายในการพัฒนากำกับติดตามการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการปฏิบัติหน้าที่กระตุ้น ส่งเสริมและสนับสนุน พัฒนาครู และบุคลากรให้สามารถจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้สอดคล้องตามหลักการจัดประสบการณ์ ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 จึงได้พัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับ ปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

ให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ของหลักสูตรต่อไป ตามกระบวนการสร้างรูปแบบของ คีฟส์ (Keeves. 1988) โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ การนิเทศ การศึกษา แนวคิด/หลักการเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย พุทธศักราช 2560 การจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ประกอบกับการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ การนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย กำหนดกรอบ แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาของรูปแบบ วิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคการรวบรวมข้อมูลแบบผสมวิธี (Mixed-Method Methodology) ได้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ประกอบด้วยหลักการ เป้าหมาย องค์ประกอบซึ่งเป็นการดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนการนิเทศการสอนครูผู้สอน ระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ได้แก่ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การปฏิบัติการนิเทศ 3) การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการจัดประสบการณ์ 4) การประเมินผล การนิเทศ และ 5) การรายงานผลการนิเทศ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

หลักการ

- 1) การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
- 2) ผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเคารพในความแตกต่างของบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจกันระหว่างผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศ และใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย
- 3) ครูมีส่วนร่วมในการพิจารณาประเด็นการนิเทศ แนวทางและวิธีการนิเทศ
- 4) ผู้นิเทศมุ่งเน้นแสวงหาความสามารถของบุคคลผู้รับการนิเทศแล้วกระตุ้น เปิดโอกาส ส่งเสริม สนับสนุน ให้ได้แสดงออกและพัฒนาความสามารถเหล่านั้นอย่างเต็มที่ในการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

เป้าหมาย

- 1) ครูผู้สอนระดับปฐมวัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
- 2) ครูผู้สอนระดับปฐมวัยสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยได้
- 3) ครูผู้สอนระดับปฐมวัยสามารถจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

องค์ประกอบ

รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เป็นการดำเนินงานอย่างเป็นระบบประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การปฏิบัติการนิเทศ 3) การวิเคราะห์พฤติกรรมการจัดประสบการณ์ 4) การประเมินผลการนิเทศ และ 5) การรายงานผลการนิเทศ มีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบ 1 การวางแผนการนิเทศ

หมายถึง ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศร่วมกันในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ผลลัพธ์ของการจัดประสบการณ์ การคาดการณ์ปัญหาการจัดประสบการณ์ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ การจัดสภาพแวดล้อม และกระบวนการเทคนิค วิธีการจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการ

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีเป้าหมาย หลักการและวิธีการปฏิบัติ ที่เป็นแนวทางเดียวกันในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

แนวปฏิบัติ

1. สืบค้นความต้องการจำเป็นและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
 2. กำหนดปัญหาและความต้องการในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาโดยวิเคราะห์สภาพปัญหา จัดลำดับปัญหา และเลือกปัญหาที่เป็นความจำเป็นเร่งด่วนหรือสำคัญที่สุด
 3. สร้างการรับรู้ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศด้วยการประชุมสัมมนา เพื่อสร้างวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายร่วมกันในการดำเนินงาน
 4. กำหนดวิธีการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศร่วมกัน
 5. จัดทำแผนการนิเทศ ประกอบด้วย ความสำคัญ และความเป็นมา
- วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขอบเขตของการนิเทศ กิจกรรมการนิเทศ ปฏิทินการนิเทศ เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

องค์ประกอบ 2 การปฏิบัติการนิเทศ

หมายถึง การดำเนินการร่วมกันของผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศตามโครงการหรือแผนที่กำหนดไว้โดยการประชุมชี้แจงและมอบหมายงาน กำหนดวิธีการในการนิเทศ จัดกิจกรรมการนิเทศการสอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม กระตุ้น จูงใจเสริมสร้างกำลังใจให้คำแนะนำ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงาน การแนะนำ นวัตกรรมใหม่ๆ และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติ

การนิเทศ ติดตามความก้าวหน้า ทบทวน แก้ไข ปรับปรุง วิธีการ ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และประชุมสรุปผลการนิเทศ

วัตถุประสงค์ เพื่อดำเนินการนิเทศตามวิธีการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศที่กำหนด

แนวปฏิบัติ

1. ประชุม ชี้แจง สร้างความตระหนักและความเข้าใจ เกี่ยวกับแผนการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย เพื่อจัดประสบการณ์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
2. พัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
3. ปฏิบัติการนิเทศด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การประชุมสนทนา การใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การศึกษาชั้นเรียน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสังเกตชั้นเรียน การสาธิต การใช้ clip video เป็นต้น
4. กระตุ้น จูงใจ เสริมสร้างกำลังใจ ให้คำแนะนำ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงาน และ/หรือแนะนำนวัตกรรมใหม่ๆ
5. ให้ข้อมูลย้อนกลับ
6. ประชุมสรุปผลการนิเทศ

องค์ประกอบ 3 การวิเคราะห์การจัดประสบการณ์

หมายถึง ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศร่วมกันวิเคราะห์ แปลความ ตีความ พฤติกรรมที่สังเกตได้จากการสังเกตการจัดประสบการณ์ เยี่ยมชมชั้นเรียน และมีการบันทึกข้อมูลรวบรวมไว้เพื่อการทำ ความเข้าใจและตีความข้อมูลและนำผลการวิเคราะห์มาอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ในการจัดทำข้อสรุปเกี่ยวกับผลการจัดประสบการณ์และผลการสังเกตการจัดประสบการณ์ สภาพการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียน

วัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการนิเทศ แก้ไขข้อบกพร่อง และเติมเต็มประสบการณ์ให้กับผู้รับการนิเทศ

แนวปฏิบัติ

1. ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศร่วมกันวิเคราะห์ แปลความ ตีความ พฤติกรรมที่สังเกตได้จากการสังเกตการจัดประสบการณ์ เยี่ยมชมชั้นเรียน
2. ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศมีการบันทึกข้อมูลรวบรวมไว้เพื่อการทำ ความเข้าใจและตีความข้อมูล

3. ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศนำผลการวิเคราะห์มาอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

4. ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศจัดทำข้อสรุปเกี่ยวกับผลการจัดประสบการณ์และผลการสังเกตการจัดประสบการณ์ สภาพการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียน

องค์ประกอบ 4 การประเมินผลการนิเทศ

หมายถึง การดำเนินงานการประเมินผลตามงาน โดยจัดประเมินก่อนการนิเทศระหว่างนิเทศ และหลังการนิเทศอย่างเป็นระบบเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานสำเร็จผลสอดคล้องกับแนวทางการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และนำข้อมูลมาสรุปอภิปรายผล วิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงงาน

วัตถุประสงค์ เพื่อกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติการณ์นิเทศ การจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

แนวปฏิบัติ

1. ประเมินผลก่อนการนิเทศ ระหว่างการนิเทศ และหลังการนิเทศอย่างเป็นระบบ

2. ตรวจสอบความสอดคล้องกับแนวทางการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

3. นำข้อมูลมาสรุปอภิปรายผล วิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงงาน

องค์ประกอบที่ 5 การรายงานผลการนิเทศ

หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลมาปรับปรุงการดำเนินงานการจัดการศึกษาปฐมวัย

วัตถุประสงค์

1) เพื่อประเมินผลการดำเนินงานการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

2) เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลมาปรับปรุงการจัดการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพ

แนวปฏิบัติ

1. ประชุมชี้แจง สร้างความเข้าใจ เกี่ยวกับการประเมินการการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

2. วางแผนการดำเนินงานและกำหนดปฏิทินการประเมินการการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

3. ดำเนินการจัดทำเครื่องมือในการประเมินการการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

4. ดำเนินการประเมิน

5. รายงานผลความสำเร็จของการดำเนินการตามขั้นตอนการนิเทศ

6. ปรับปรุงแก้ไขแผนการนิเทศใหม่แล้วนำไปเผยแพร่

7. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับสถานศึกษาอื่นและเครือข่าย

การนิเทศ

สามารถสรุปได้ดังแผนภาพที่ 5.1

แผนภาพที่ 5.1 รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1